

LAHDEN KONSERVATORIO OY – LAHDEN KONSERVATORIO

MUSIIKKIALAN PERUSTUTKINTO
MUSIIKIN OSAAMISALA, MUUSIKKO

OPETUSSUUNNITELMAN 2015

OSA 2

TUTKINTOKOHTAINEN OSA

16.6.2015

MUSIIKKIALAN PERUSTUTKINNON OPETUSSUUNNITELMAN 2015 TUTKINTOKOHTAINEN OSA

SISÄLTÖ

Sisällys

JOHDANTO	1
1 MUSIIKKIALAN PERUSTUTKINTO JA SEN MUODOSTUMINEN	2
2 MUSIIKKIALAN PERUSTUTKINNON AMMATILLISET TUTKINNON OSAT, AMMATTITAITOVAATIMUKSET JA OSAAMISEN ARVIOINTI.....	6
2.1 Pakolliset tutkinnon osat.....	6
2.1.1 Työtehtävän suunnittelu	6
2.2 Musiikin osaamisalan pakolliset tutkinnon osat.....	10
2.2.1 Musiikkiohjelmiston valmistaminen.....	10
2.2.2 Muusikkona toimiminen.....	15
2.3 Valinnaiset tutkinnon osat	17
2.3.1 Solistina toimiminen.....	18
2.3.2 Laulaminen tai soittaminen yhtyeessä.....	21
2.3.3 Huippuosajana toimiminen (vain ammatillisessa peruskoulutuksessa)	24
2.3.4 Produktiotyö.....	28
2.3.5 Säveltäminen.....	31
2.3.6 Sovittaminen ja soitintaminen.....	34
2.3.7 Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta	37
2.3.8 Tutkinnon osa ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta.....	37
2.3.9 Tutkinnon osa ammattikorkeakouluopinnoista (vain ammatillisessa peruskoulutuksessa)	37
2.3.10 Yritystoiminnan suunnittelu.....	37
2.3.11 Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen (vain ammatillisessa peruskoulutuksessa)	37
2.3.12 Yrityksessä toimiminen (vain ammatillisessa peruskoulutuksessa).....	37
2.3.13 Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvia tutkinnon osia - Sotilasmusiikkikoulutus	38
2.3.14 Tutkinnon osa vapaasti valittavista tutkinnon osista (vain ammatillisessa peruskoulutuksessa)..	40

JOHDANTO

Ammatillinen perustutkinto voidaan suorittaa **ammattillisena peruskoulutuksena** tai **näyttötutkintona**.

Ammattillisena peruskoulutuksena suoritettava perustutkinto muodostuu ammatillisista tutkinnon osista (135 osaamispistettä), yhteisistä tutkinnon osista (35 osaamispistettä) ja vapaasti valittavista tutkinnon osista (10 osaamispistettä). Ammatillisen perustutkinnon laajuus on 180 osaamispistettä.

Ammatillisessa peruskoulutuksessa opiskelija voi yksilöllisesti sisällyttää perustutkintoonsa enemmän tutkinnon osia, jos se on tarpeellista työelämän alakohtaisten tai paikallisten ammattitaitovaatimusten tai opiskelijan ammattitaidon syventämisen kannalta.

Näyttötutkinnot muodostuvat ammatillisista tutkinnon osista.

Lahden konservatorion ammatillisen perustutkinnon opetussuunnitelma on kolmiosainen:

- 1) **Yhteinen osa** sisältää koulutuksen järjestäjän toiminnan yhteiset periaatteet ja menettelytavat sekä keskeiset arvot
- 2) **Tutkintokohtainen osa**, jossa kuvataan tutkinnon osittain ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kriteerit, ammattitaidon osoittamistavat sekä ammattiosaamisen näyttöjen sisältö
- 3) **Toteutusosa, jona toimii Opiskelijan opas**. Siinä kuvataan yksittäisten kurssien tms. järjestäminen ja aikataulutus, tavoitteet, sisällöt, suoritukset, arviointi ja tarvittaessa edeltävät suoritukset sekä osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen. Toteutusosa toimii samalla opiskelijan oppaana.

Opetussuunnitelma perustuu Opetushallituksen vahvistamiin tutkinnon perusteisiin (määräys 69/011/2014 (sisältäen määräyksen 4/011/2015 mukaiset muutokset ja oikaisut), **jotka ovat kokonaisuudessaan luettavissa Opetushallituksen verkkosivuilta osoitteesta**

http://www.oph.fi/download/162241_musiikkialan_pt_01082015.pdf

1 MUSIIKKIALAN PERUSTUTKINTO JA SEN MUODOSTUMINEN

Taulukossa numerointi viittaa luvuissa 2, 3, 4 ja 5 käytettyyn tutkinnon osien numerointiin.

MUSIIKKIALAN PERUSTUTKINTO	
Tutkinnon muodostuminen ammatillisessa peruskoulutuksessa, 180 osp	Tutkinnon muodostuminen näyttötutkinnossa
2 Amatilliset tutkinnon osat, 135 osp	2 Amatilliset tutkinnon osat
2.1 Pakolliset tutkinnon osat, 10 osp	2.1 Pakolliset tutkinnon osat
2.1.1 Työtehtävän suunnittelu, 10 osp	2.1.1 Työtehtävän suunnittelu
2.2 Pakolliset tutkinnon osat, 85 osp	2.2 Pakolliset tutkinnon osat
2.2.1 Musiikkiohjelmiston valmistaminen, 30 osp	2.2.1 Musiikkiohjelmiston valmistaminen
2.2.2 Muusikkona toimiminen, 55 osp	2.2.2 Muusikkona toimiminen
2.3 Valinnaiset tutkinnon osat, 40 osp	2.3 Valinnaiset tutkinnon osat
Opiskelijan on valittava yhteensä 40 osp kohdista 2.3.1–2.3.14	Tutkinnon suorittajan on valittava <ul style="list-style-type: none"> yhteensä 3 tutkinnon osaa, joista 2 tutkinnon osaa kohdista 2.5.1–2.5.2, 2.5.11–2.5.13 ja 1 tutkinnon osan niistä kohdan 2.5 tutkinnon osista joita ei ole jo valittanut TAI yhteensä 4 tutkinnon osaa kohdista 2.5, mikäli tutkinnon suorittaja ei valitse kahta tutkinnon osaa kohdista 2.5.1–2.5.2, 2.5.6, 2.5.11–2.5.13
2.3.1 Solistina toimiminen, 15 osp 2.3.2 Laulaminen tai soittaminen yhtyeessä, 15 osp 2.3.3 Huippuosaajana toimiminen, 15 osp 2.3.4 Produktiotyö, 10 osp 2.3.5 Säveltäminen, 10 osp 2.3.6 Sovittaminen ja soitintaminen, 10 osp 2.3.7 Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta, 10–15 osp 2.3.8 Tutkinnon osa ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta* 2.3.9 Tutkinnon osa ammattikorkeakoulu-	2.5.1 Solistina toimiminen 2.5.2 Laulaminen tai soittaminen yhtyeessä 2.5.3 Säveltäminen 2.5.4 Sovittaminen ja soitintaminen 2.5.8 Produktiotyö 2.5.11 Yritystoiminnan suunnittelu 2.5.12 Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta 2.5.13 Tutkinnon osa ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta

opinnoista* 2.3.10 Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp 2.3.11 Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen 15 osp 2.3.12 Yrityksessä toimiminen, 15 osp 2.3.13 Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvia tutkinnon osia, 5-15 osp 2.5.14 Tutkinnon osa vapaasti valittavista tutkinnon osista, 5-15 osp * Tämän valinnaisen tutkinnon osan laajuudeksi lasketaan 15 osp.	

3 Yhteiset tutkinnon osat ammatillisessa peruskoulutuksessa, 35 osp		
	Pakolliset	Valinnaiset
3.1 Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp	8 osp	3 osp
3.1.1. Äidinkieli	5	0–3
3.1.2. Toinen kotimainen kieli, ruotsi	1	0–3
3.1.3. Vieraat kielet	2	0–3
3.2 Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 9 osp	6 osp	3 osp
3.2.1. Matematiikka	3	0–3
3.2.2. Fysiikka ja kemia	2	0–3
3.2.3. Tieto- ja viestintätekniikka sekä sen hyödyntäminen	1	0–3
3.3 Yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittava osaaminen, 8 osp	5 osp	3 osp
3.3.1. Yhteiskuntataidot	1	0–3
3.3.2. Työelämätaidot	1	0–3
3.3.3. Yrittäjyys ja yritystoiminta	1	0–3
3.3.4. Työkyvyn ylläpitäminen, liikunta ja terveystieto	2	0–3
3.4 Sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen, 7 osp		7 osp
3.4.1. Kulttuurien tuntemus		0–3
3.4.2. Taide ja kulttuuri		0–3
3.4.3. Etiikka		0–3
3.4.4. Psykologia		0–3
3.4.5. Ympäristöosaaminen		0–3
3.4.6. Osa-alueita kohdista 3.1.1–3.3.4		0–3
	19 osp	16 osp

Tutkinnon perusteissa määrättyjen osa-alueiden (3.1.1–3.4.6) valinnaisten osaamistavoitteiden lisäksi tai niiden sijaan koulutuksen järjestäjä voi päättää erilaajuisia muita valinnaisia osaamistavoitteita. Koulutuksen järjestäjän itse päättämille valinnaisille osaamistavoitteille määritellään osaamisen arviointi ja laajuus osaamispisteinä.

Tutkinnon osien valinnaiset osaamistavoitteet voivat olla myös opiskelijan aikaisemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden osaamistavoitteita.

4 Vapaasti valittavat tutkinnon osat, 10 osp

4.1 Ammatillisia tutkinnon osia

4.2 Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvia tutkinnon osia

4.3 Yhteisiä tutkinnon osia tai lukio-opintoja

4.4 Jatko-opintovalmiuksia tai ammatillista kehittymistä tukevia opintoja

4.5 Työkokemuksen kautta hankittuun osaamiseen perustuvia yksilöllisiä tutkinnon osia

5 Tutkintoa yksilöllisesti laajentavat tutkinnon osat

Tutkinnon osien suorittamiseen valmistavat opintojaksot

Ohjeellinen suoritusvuosi

Peruskoulu Ylioppilas-
pohjaiset pohjaiset

Työtehtävän suunnittelu 10 osp

- Vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot	1 osp
- Esiintymistaito	1 osp
- Ammattietiikka	1 osp
- Konsertin suunnittelu ja toteuttaminen	3 osp
- Muusikon terveystieto	2 osp
- Soitinoppi, soittimen rakenne ja huolto	2 osp

1. ja 2. vuosi 1. ja 2. vuosi

Musiikkiohjelmiston valmistaminen 30 osp

- Sivusoitin tai vapaa säestys	4 osp	1. tai 2. v.	1. tai 2. vuosi
- Säveltäminen 1	4 osp	1. vuosi	1. vuosi
- Säveltäminen 2	6 osp	2. vuosi	2. vuosi
- Musiikinteoria 1	4 osp	1. vuosi	1. vuosi
- Harmoniaoppi	3 osp	2. vuosi	1. vuosi
- Satsioppi	3 osp	3. vuosi	2. vuosi
- Johdatus mus. historiaan ja mus.analyysiin	5 osp	2. vuosi	1. tai 2. vuosi
- Tietokoneen käyttö musiikissa	1 osp	1. vuosi	1. vuosi

Muusikkona toimiminen 55 osp

Pääinstrumentti	35 osp	1 ja 2. v.	1. vuosi
Yhteismusisointi	20 osp	1 ja 2. v.	1. vuosi

Valinnaiset tutkinnon osat, valittava 40 osp

- Solistina toimiminen - pääinstrumentti	15 osp	3. vuosi	2. vuosi
- Laulaminen tai soittaminen yhtyeessä	15 osp	3. vuosi	2. vuosi
- Huippuosajana toimiminen	15 osp	3. vuosi	2. vuosi
- Produktiotyö	15 osp	3. vuosi	2. vuosi
- Valinnaisia lukio-opintoja	5 – 15 osp	1.-3. vuosi	
- Säveltäminen	10 osp	1.-3. vuosi	1.-2. vuosi
- Sovittaminen ja/tai soitintaminen	10 osp	1.-3. vuosi	1.-2. vuosi
- Tutkinnon osa muusta tutkinnosta	10 – 15 osp	1.-3. vuosi	1.-2. vuosi

Yhteiset tutkinnon osat 35 osp

- Kaikille yhteisiä <i>Muusikon työelämätaidot</i> - luentosarjan osa-alueita	3 osp	1. ja 2. vuosi	1. ja 2. vuosi
- Pakolliset lukio-opinnot	32 osp	1.-3. vuosi	

Vapaasti valittavat tutkinnon osat 10 osp

- Valinnaisia lukio-opintoja
- Ammattitaitoa syventäviä tai laajentavia ammatillisia tutkinnon osia
- Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin tai osaamistavoitteisiin perustuvia tutkinnon osia
- Jatko-opintovalmiuksia tai ammatillista kehittymistä tukevia opintoja
- Työkokemuksen kautta hankittuun osaamiseen perustuva yksilöllinen tutkinnon osa

2 MUSIIKKIALAN PERUSTUTKINNON AMMATILLISET TUTKINNON OSAT, AMMATTITAITOVAATIMUKSET JA OSAAMISEN ARVIOINTI

2.1 Pakolliset tutkinnon osat

2.1.1 Työtehtävän suunnittelu

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja

- kartoittaa työtehtävän vaatimukset
- tekee tarjouksen
- suunnittelee työtehtävän sisällön ja toteutuksen
- hoitaa työtehtävän käytännön järjestelyt
- noudattaa ammattialan yleisiä sopimuksia, verotuskäytäntöä ja tekijänoikeuslakia
- arvioi ja kehittää omaa toimintaansa työtehtävän ja saamansa palautteen mukaisesti
- markkinoi osaamistaan.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Työtehtävän vaatimusten kartoittaminen	suunnittelee omaa työtään työympäristön tarpeet huomioon ottaen ja neuvottelee työtehtävän perusasioista	suunnittelee omaa työtään, neuvottelee työtehtävästä ja tekee ohjeiden mukaan toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman työympäristön tarpeet huomioon ottaen	suunnittelee omaa työtään ja tekee toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman työympäristön tarpeet ja mahdollisuudet huomioon ottaen, neuvottelee työtehtävästä sekä muuttaa suunnitelmaa tarpeen vaatiessa
Tarjouksen tekeminen	laskee kustannuksia ja tekee ohjeiden mukaan hinta-arvion ja tarjouksen	laskee kustannukset ja työhön käytettävän ajan, tekee hinta-arvion ja tarjouksen	laskee kustannukset ja tekee hinta-arvion kokonaiskustannuksista sekä tekee tarjouksen, joka sisältää materiaalikustannukset ja työhön käytettävän ajan
Itsearviointi ja markkinointi	arvioi työskentelyään suhteessa tavoitteisiin	arvioi työskentelyään suhteessa tavoitteisiin ja ottaa vastaan palautetta	arvioi ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi ottaen vastaan palautetta
	markkinoi työpanostaan.	markkinoi omia osaamisalueitaan	markkinoi omia osaamisalueitaan korostaen tehtävän kannalta olennaista osaamista.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Työmenetelmien ja -välineiden valinta	neuvottelee työtehtävälle asetettavista vaatimuksista ja valitsee ohjeiden mukaan ammattialan sopimuskäytänteiden mukaisia työmenetelmiä ja/tai -välineitä toteutukseen	neuvottelee työtehtävälle asetettavista vaatimuksista ja valitsee ammattialan sopimuskäytänteiden mukaiset työmenetelmät ja -välineet toteutukseen	neuvottelee työtehtävälle asetettavista vaatimuksista, esittelee eri toteutusvaihtoehtoja ja valitsee ammattialan sopimuskäytänteiden mukaiset työmenetelmät ja -välineet toteutukseen
Tiedonhankinta	hankkii yritystoiminnasta tarvitsemiaan tietoja ja palveluita	hankkii yritystoiminnasta tarvitsemiaan tietoja ja palveluita ja käyttää niitä työssään	hankkii yritystoiminnasta tarvitsemiaan tietoja ja palveluita ja soveltaa niitä työssään
	hankkii tarvittaessa tietoa työsopimukseen liittyen	hankkii tarvittaessa tietoa työsopimukseen liittyen	hankkii tarvittaessa tietoa työsopimukseen liittyen
Musiikkiteosten ja/tai muun materiaalin valinta	valitsee ja käyttää työhön soveltuvia musiikkiteoksia tai muuta materiaalia	valitsee ja käyttää toteutukseen soveltuvaa musiikkiteoksia tai muuta materiaalia keskustellen ohjattuna niistä ja valintojen vaikutuksesta työtehtävän kokonaisuuden toimivuuteen, laatuun ja hintaan	valitsee ja käyttää toteutukseen soveltuvaa musiikkiohjelmistoa tai muuta materiaalia keskustellen niistä ja valintojen vaikutuksesta työtehtävän kokonaisuuden toimivuuteen, laatuun ja hintaan
Tietotekniikan käyttö	käyttää tietotekniikkaa toteuttamisessa.	käyttää tarkoituksenmukaisesti tietotekniikkaa toteuttamisessa.	käyttää tarkoituksenmukaisesti ja monipuolisesti tietotekniikkaa toteuttamisessa.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Esitys- tai muihin työympäristöihin liittyvä tieto	ottaa työprosessissa huomioon esitys- tai muun työympäristön vaatimuksia	ottaa työprosessissa huomioon esitys- tai muun työympäristön vaatimukset	ottaa työprosessissa huomioon esitys- tai muuhun työympäristöön liittyvät asiat ja käyttää tietoaan hyväksi neuvotellessaan työtehtävästä
Estetiikan huomioon ottaminen	valmistaa ohjeiden mukaan asiakkaalle esityk-	valmistaa ohjeiden mukaan asiakkaalle esityksen,	valmistaa asiakkaalle esityksen, tuotteen tai

työtehtävissä	sen, tuotteen tai palvelun ottaen huomioon kokonaisuuden tasapainoisuuden	tuotteen tai palvelun, joka on tasapainoinen kokonaisuus	palvelun, joka on viimeistelty ja tasapainoinen kokonaisuus
Verotuksen, tekijänoikeuksien ja alan sopimusten noudattaminen	noudattaa lainsäädäntöä ja ohjattuna alan sopimuksia	noudattaa lainsäädäntöä ja alan sopimuksia	noudattaa lainsäädäntöä ja alan sopimuksia ja tekee tarvittaessa korjausehdotuksia työtehtävään
Sopimuskäytännön tuntemus	laatii tai täyttää ohjeiden mukaan yksinkertaisen työ- tai esiintymissopimuksen ottaen huomioon alan keskeisemmät sopimuskäytännöt ja tekijänoikeudet.	laatii tai täyttää yksinkertaisen työ- tai esiintymissopimuksen ottaen huomioon alan keskeisemmät sopimuskäytännöt ja tekijänoikeudet ja tekee tarvittavat ilmoitukset.	laatii tai täyttää itsenäisesti työ- tai esiintymissopimuksen ottaen huomioon alan keskeisemmät sopimuskäytännöt ja tekijänoikeudet, tekee tarvittavat ilmoitukset ja hankkii tarvitsemansa lisätietoa

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita ohjeiden mukaan	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita sekä tekee valintoja ja ohjeiden avulla päätöksiä	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita perustellusti sekä tekee valintoja ja päätöksiä
Vuorovaikutus ja yhteistyö	huolehtii asiakastapaamisista tms. tilanteista työryhmän jäsenenä	huolehtii ja sopii asiakastapaamisista tms. tilanteista	huolehtii ja sopii asiakastapaamisista tms. tilanteista luontevasti, joustavasti ja rakentavasti
		ilmaisee itseään ja toimii luontevasti asiakaspalvelutilanteissa ja yhteistyössä muiden alan ammattilaisten kanssa	ilmaisee itseään ja toimii rakentavasti asiakaspalvelutilanteissa ja yhteistyössä muiden alan ammattilaisten kanssa
	toimii vuorovaikutuksessa asiakkaan kanssa ja yhteistyössä muiden alan ammattilaisten kanssa	huomioi vuorovaikutustaitojen merkityksen osana ammatillista osaamistaan	osaa vuorovaikutustaitojen merkityksen osana ammatillista osaamistaan
Ammattietiikka	työskentelee ohjattuna tehtyjen sopimusten mukaan ottaen huomioon verotuksen ja tekijänoikeudet	työskentelee tehtyjen sopimusten mukaan ottaen huomioon verotuksen ja tekijänoikeudet	työskentelee tehtyjen sopimusten mukaan ottaen huomioon verotuksen ja tekijänoikeudet

	jänoikeudet		det ja etsii tarvittaessa lisätietoa edellisistä ja mm. kuluttajansuojalaista
	noudattaa kestävän kehityksen mukaisia arvoja	noudattaa kestävän kehityksen mukaisia arvoja	noudattaa kestävän kehityksen mukaisia arvoja
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita ja toimii työtehtävässä siten, että ei aiheuta vaaraa itselleen tai muille.	noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita ja ottaa huomioon työyhteisön jäsenten ja työympäristön turvallisuuden.	noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita ja pyrkii toiminnallaan edistämään työturvallisuutta.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa suunnittelemalla musiikkialan työtehtävän produktiossa, yrityksessä, yhtyeessä tai muissa organisaatioissa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Työtehtävän suunnittelun näyttö tehdään konsertin, keikan tai näyttökonsertin yhteydessä. Näyttöä varten opiskelija suunnittelee ja järjestää esiintymisen ja tekee toimintasuunnitelman, julisteen, lehdistötiedotteen sekä käsiohjelman. Näytön ohjaukseen osallistutaan viimeistään näyttökonserttia edeltävänä syksynä ryhmäopetuksena annettavassa opintojaksossa ”Esiintymisen suunnittelu ja valmistaminen” sekä sen jälkeen annettavassa henkilökohtaisessa ohjauksessa.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.2 Musiikin osaamisalan pakolliset tutkinnon osat

2.2.1 Musiikkiohjelmiston valmistaminen

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja

- harjoittelee uutta ohjelmistoa ja ylläpitää valmistamaansa ohjelmistoa
 - toteuttaa musiikin tyylikausien ja/tai -lajien ominaispiirteitä
 - tulkitsee musiikillisen ilmaisun yleisimpiä merkitsemistapoja
 - analysoi ja hahmottaa musiikin rakenteita
 - harjoittelee sivuinstrumentin helppoa ohjelmistoa
- muokkaa ohjelmistoa esiintymistilanteisiin sopivaksi
 - valmistaa nuotti- ja muuta esiintymismateriaalia
 - käyttää hyväkseen tietotekniikkaa, esim. notaatio-ohjelmaa
 - käyttää soitinten ja soitinryhmien tuntemusta ohjelmiston valmistamisessa
 - käyttää musiikin tyylien ja tyyllilajien tuntemusta ohjelmiston valmistamisessa.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Musiikkiohjelmiston harjoittelu	harjoittelee ohjeiden mukaisesti	laatii harjoittelusuunnitelman ja harjoittelee ohjeiden mukaisesti	laatii tarvitsemansa pitkäjänteisen harjoitteluohjelman, noudattaa sitä ja harjoittelee ohjeiden mukaisesti myös uutta ohjelmistoa
	työskentelee asetettujen laatutavoitteiden saavuttamiseksi sekä noudattaa työaikoja ja sovittuja aikatauluja	työskentelee asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti sekä noudattaa työaikoja ja sovittuja aikatauluja	työskentelee suunnitelmallisesti ja kustannustehokkaasti asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti sekä noudattaa työaikoja ja sovittuja aikatauluja ja neuvottelee niiden poikkeamisista
Musiikillisen ilmaisun yleisimpien tulkintatapojen tulkitseminen	tulkitsee musiikillisen ilmaisun yleisimpiä merkitsemistapoja ohjeiden mukaan	tulkitsee musiikillisen ilmaisun yleisempiä merkitsemistapoja ja kysyy tarvittaessa neuvoa	tulkitsee sujuvasti musiikillisen ilmaisun merkitsemistapoja ja hankkii tarvittaessa lisätietoa
Musiikin muokkaaminen esitystä varten	muokkaa ohjeiden mukaan musiikkia esitystä varten	muokkaa musiikkia esittämistä varten ja ottaa vastaan palautetta	muokkaa musiikkia esittämistä varten ottaen musiikin tyylin tai lajin huomioon ja ottaa vastaan palautetta
Itsearviointi	arvioi työskentelyään ja musiikkiesitystä, -	arvioi työskentelyään ja musiikkiesitystä, -	arvioi ja kehittää omaa toimintaansa ottaen vas-

	tuotetta tai -palvelua suhteessa tavoitteisiin.	palvelua tai -tuotetta suhteessa tavoitteisiin sekä muuttaa toimintaansa ohjeiden mukaisesti.	taan palautetta ja pyrkii työssään yhä parempaan laatuun.
--	---	---	---

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
2. en, -välineiden ja materiaalin hallinta	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Harjoittelumenetelmien hallinta	valmistaa ohjelmiston kohtalaiseen esityskuntoon sovituksella aikataulussa	valmistaa ohjelmiston esityskuntoon sovituksella aikataulussa	valmistaa ohjelmiston varmaan esityskuntoon sovituksella aikataulussa
	soittaa/laulaa uutta ohjelmistoa ohjeiden mukaan ottaen huomioon musiikin tyylilajin	soittaa/laulaa uutta ohjelmistoa kohtuullisella valmistautumisajalla ottaen huomioon musiikin tyylilajin	soittaa/laulaa ja tarvittaessa harjoittaa ja/tai muokkaa ohjelmistoa lyhyelläkin valmistautumisajalla musiikin tyylilajin mukaisesti
	noudattaa asiantuntijan ohjeita	ottaa tarvittaessa vastaan asiantuntijan apua työtä suunnitellessaan ja toteuttaessaan	hankkii tarvittaessa asiantuntijan apua työtä suunnitellessaan ja toteuttaessaan
Harjoittelu sivuinstrumentilla	harjoittelee sivuinstrumentillaan helppoa esitysohjelmistoa	harjoittelee sivuinstrumentillaan esitysohjelmistoa	harjoittelee sivuinstrumentillaan ohjelmistoa työtilannetta varten
Nuotti- tai muun esitysmateriaalin valmistaminen	valmistaa yksinkertaisia nuotti- tai muuta esitysmateriaalia esitystä varten ja käyttää hyväkseen jonkin musiikkikirjoitusohjelman perustoimintoja.	valmistaa nuotti- tai muuta esitysmateriaalia valitsemalleen soitin- tai laulukokoonpanolle esitystä varten ja käyttää jonkin musiikkikirjoitusohjelman perustoimintoja.	valmistaa monipuolista nuotti- tai muuta esitysmateriaalia esitystä/työtehtäviään varten huomioiden instrumenttien ominaispiirteet ja musiikin tyylilajin ja käyttää jotain nuotinkirjoitusohjelmaa.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Kulttuurisen tiedon käyttäminen harjoitteluprosessissa	harjoittelee ja toteuttaa musiikkiohjelmiston ottaen huomioon saamansa tyylinmukaisuutta koskevat ohjeet	harjoittelee ja toteuttaa musiikkiohjelmiston tyylinmukaisesti	harjoittelee ja toteuttaa musiikkiohjelmiston tyylinmukaisesti sekä työskentelee suunnitelmallisesti ja muokkaa jo valmistamaansa

			ohjelmistoa esiintymis-tilanteisiin sopivaksi, tehden tarvittaessa itsenäisiä ratkaisuja
Musiikin tyyli- ja lajeihin sekä soittimiin liittyvän tiedon käyttäminen musiikkiohjelmiston valmistamisessa	hankkii musiikkialan kulttuurista tietoa	hankkii musiikkialan kulttuurista tietoa ja ottaa huomioon kohderyhmän	soveltaa musiikkialan kulttuurista tietoa ja ottaa huomioon kohderyhmän
	tunnistaa eri aikakausien musiikkia ja niiden tyyli- ja lajeja käyttäen lähdeaineistoja	tunnistaa ja ajoittaa eri aikakausien musiikkia sekä niiden rakenteita tai tyyli- ja lajeja	tunnistaa ja ajoittaa sujuvasti eri aikakausien musiikkia sekä niiden rakenteita ja tyyli- ja lajeja
	käyttää hankkimaansa tietoa musiikin muokkaamisessa	käyttää hankkimaansa tietoa musiikin muokkaamisessa ja harjoittelussa	käyttää hankkimaansa tietoa monipuolisesti musiikin muokkaamisessa ja harjoittelussa
Musiikillisten rakenteiden analysoiminen ja hahmottaminen	hahmottaa musiikillisia rakenteita ja pyrkii hyödyntämään tietoaan käytännön muusikon työssä	hahmottaa musiikillisia rakenteita ja hyödyntää tietoaan nuotti- tai muun materiaalin valmistamisessa ja/tai musiikin tulkin- nassa	hahmottaa monipuoli- sesti ja sujuvasti musiikillisia rakenteita ja hyödyntää tietoaan nuotti- tai muun mate- riaalin valmistamisessa ja/tai musiikin tulkin- nassa
Musiikin luku- ja kirjoitustaidon hyödyntäminen valmistamisessa	hyödyntää musiikin luku- ja kirjoitustaitoa ohjelmiston valmistamisessa.	hyödyntää musiikin luku- ja kirjoitustaitoa ohjelmiston suunnitte- lussa ja valmistami- sessa.	hyödyntää itsenäisesti musiikin luku- ja kirjoitustaitoa suunnit- telussa ja valmistami- sessa sekä ottaa vas- taan palautetta.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
4. Elinikäisen op- pimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmati- lanteita sekä tekee va- lintoja ohjeiden mukaan	ratkaisee työtehtävis- sä syntyneitä ongel- matilanteita sekä te- kee valintoja ja pää- töksiä ohjeiden mu- kaan	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmati- lanteita perustellusti sekä tekee valintoja ja päätöksiä erilaisissa tilanteissa
Vuorovaikutus ja yhteistyö	noudattaa annettuja ohjeita vuorovaikutusti- lanteissa ja toimii yh- dessä eri alojen ammat- tilaisten ja eri kulttuuri- alueilta tulevien kanssa	toimii tilanteen vaati- malla tavalla työsken- nellessään yhdessä eri alojen ammattilaisten ja asiantuntijoiden sekä eri kulttuurialu- eilta kanssa	ilmaisee selkeästi asiansa ja tuo rakenta- vasti esille erilaisia nä- kökantoja työskennel- lessään yhdessä eri alojen ammattilaisten ja asiantuntijoiden sekä eri kulttuurialueilta tulevien kanssa

Ammattietiikka	käyttää musiikkialan perinteisiä ja nykyisin käytössä olevia työvälineitä ja -menetelmiä ammattialan sopimuskäytänteiden mukaisesti	valitsee ja käyttää ammattialan perinteisiä ja nykyisin käytössä olevia työvälineitä ja -menetelmiä ammattialan sopimuskäytänteiden mukaisesti	valitsee ja käyttää tarvittaessa yhteistyössä muiden alojen toimijoiden kanssa ammattialan perinteisiä ja nykyisin käytössä olevia työvälineitä ja -menetelmiä musiikkialan sopimuskäytänteiden mukaisesti sekä tarvittaessa käyttää niitä luovalla tavalla
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita ja toimii työtehtävissä siten, että ei aiheuta vaaraa itselleen tai muille.	noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita ja ottaa huomioon työyhteisön jäsenten ja työympäristön turvallisuuden.	noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita ja pyrkii toiminnallaan edistämään työturvallisuutta.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa valmistaen ohjelmistoa yksittäistä esiintymistä, produktiota tai musiikkialan muuta tilaisuutta varten. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Musiikkiohjelmiston valmistamisen näytön antamiseen valmistava koulutus annetaan opiskelijan lähtötaso, valmiudet ja tarpeet huomioiden seuraavien kurssien puitteissa:

Peruskoulupohjaiset opiskelijat

- 1. vuoden opinnot: Hyväksytysti suoritettut Teoria 1 ja Säveltapailu 1.
- 2. vuoden opinnot: Johdatus musiikin historiaan ja musiikkianalyysiin, hyväksytysti suoritettu harmoniaoppi.
- 3. vuoden opinnot: Satsioppi ja Säveltapailu 2.

Ylioppilaspohjaiset opiskelijat

- 1. vuoden opinnot: Hyväksytysti suoritettut Teoria 1, Säveltapailu 1 ja Harmoniaoppi sekä suoritettu Johdatus musiikin historiaan ja musiikkianalyysiin.
- 2. vuoden opinnot: Satsioppi ja Säveltapailu 2.

Johdatus musiikin historiaan ja musiikkianalyysiin –kurssin, Satsiopin ja Säveltapailu 2:n vähimmäissuorituksena on osallistuminen oppitunneille ja loppukokeeseen sekä annettujen tehtävien tekeminen. Kurssisuoritukseen voidaan yhteisten koetehtävien lisäksi sisällyttää myös yksilöllisiä, valmistettuja tehtäviä. Harjoittelumenetelmien ja työskentelystrategioiden kehittäminen huomioidaan opetuksen suunnittelussa.

Musiikkiohjelmiston valmistamisen näyttönä on työnäytekansio, joka koostuu opiskelijan valmistamista satsiopin tehtävistä tai analyyseistä, nuoteista, sovituksista, sävellysharjoituksista taikka vastaavista. Ohjaavan opettajan kanssa sopimallaan tavalla opiskelija esimerkiksi

- muokkaa tai sovittaa musiikkia kamarimusiikkiyhtyeelle, jossa hänen oma soittimensa ja/tai soitinryhmänsä on mukana
- soinnuttaa melodian sointusoittimelle
- laatii omalle instrumentilleen tai pienelle kamarimusiikkikokoonpanolle muunnelmia pienimuotoiseen sävellykseen, esimerkiksi kansanlauluun
- kirjoittaa konserttoon pienimuotoisen kadenssin
- analysoi instrumenttiohjelmistonsa sisältävää laajamuotoista teosta muodon, harmonian, tyylipiirteiden, tulkinnan tai historiallisesta näkökulmasta.
- vertailee itse harjoittelemansa ohjelmiston erilaisia äänitetyjä tulkintoja

Nuotinkirjoitustehtävät laaditaan käyttäen musiikinkirjoitusohjelmaa.

Näyttöön ilmoittaudutaan viimeistään kaksi kuukautta ennen näyttötilaisuutta. Tehtäviin liittyvät materiaalit toimitetaan arvioitaviksi viimeistään kaksi viikkoa ennen näyttötilaisuutta.

Näytössä tarvittava opetus annetaan osana aihetta käsittelevää hahmotusaineen kurssia. Näyttötehtävät valitaan yhdessä näytön ohjaavan opettajan kanssa. Näyttötehtävien tarvitsema lisäohjaus annetaan henkilökohtaisena ohjauksena siten, että opiskelijan saaman ohjauksen laskennallinen määrä on keskimäärin kolme viikkotuntia valmistumista edeltävän lukuvuoden aikana. Ohjaus voidaan järjestää myös osin ryhmäohjauksena, milloin se on tarkoituksenmukaisempaa kuin yksilöohjaus.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.2.2 Muusikkona toimiminen

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja

- soittaa tai laulaa nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta
- esiintyy pääinstrumentillaan työtehtävien ja kokoonpanojen vaatimusten mukaisesti
- toimii vuorovaikutuksessa yleisön ja muiden esittäjien kanssa
- hoitaa instrumenttiaan ja arvioi huollon tarvetta
- työskentelee työergonomisesti oikein ja huolehtii työturvallisuudesta ja kuulonsuojelusta.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Työprosessin suunnittelu	suunnittelee omaa työtään	suunnittelee omaa työtään ja tekee ohjeiden mukaan toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman	suunnittelee omaa työtään ja tekee toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman sekä muuttaa suunnitelmaa tarpeen vaatiessa
Työtehtävien ja kokoonpanojen vaatimusten mukainen esiintyminen	toteuttaa esityksen etukäteen sovitun mukaisesti	esiintyy työtehtävien ja kokoonpanojen vaatimusten mukaisesti	esiintyy vakuuttavasti ja laadukkaasti työtehtävien ja kokoonpanojen mukaisella tavalla
Itsearviointi	arvioi työskentelyään suhteessa tavoitteisiin.	arvioi työskentelyään suhteessa tavoitteisiin sekä muuttaa toimintaansa ohjeiden mukaisesti.	arvioi ja kehittää omaa toimintaansa ottaen vastaan palautetta ja pyrkii työssään yhä parempaan laatuun.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Oman osuuden soittaminen/laulaminen esiintymis- ja/tai äänitystilanteessa ja oman pääinstrumentin hallinta	esittää osuutensa ennalta harjoitetun mukaisesti	esittää osuutensa ennalta harjoitetun mukaisesti ottaen huomioon musiikin tyyllilajin	esittää osuutensa tyyllilajin mukaisesti lyhyelläkin valmistautumisajalla ja esittää tarvittaessa rakentavia kehittämissuhteita
	toteuttaa harjoitellun ohjelmiston instrumentillaan esiintymis- ja/tai äänitystilanteessa	hallitsee instrumenttinsa esiintymis- ja/tai äänitystilanteessa	hallitsee instrumenttinsa ja esitettävän ohjelmiston esiintymis- ja/tai äänitystilanteessa
	reagoi yhtyeen jäsen-	reagoi yhtyeen jäsen-	reagoi yhtyeen jäsen-

	ten tai johtajan antamiin viitteisiin	ten tai johtajan antamiin viitteisiin työtehtävään soveltaen	ten tai johtajan antamiin viitteisiin joustavasti tilanteeseen soveltuvalla tavalla
Instrumentin hoitaminen ja huollon tarpeen arviointi	hoitaa ohjeiden mukaisesti instrumenttiaan ja tilaa tarvittaessa huollon.	hoitaa instrumenttiaan asianmukaisesti, arvioi huollon tarvetta ja tilaa tarvittaessa huollon.	hoitaa instrumenttiaan, tunnistaa instrumentin huollon tarpeen ja tilaa tarvittaessa huollon.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Työskentely nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta	työskentelee nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta ohjeiden mukaan	työskentelee nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta	työskentelee sujuvasti ja ammattitaitoisesti nuottien ja muun esitysmateriaalin pohjalta
Kulttuurisen tiedon käyttäminen työskentelyssä	työskentelee musiikin lajin mukaisesti ohjeiden mukaan.	työskentelee musiikin lajin ja tyylin mukaisesti.	työskentelee musiikin lajin ja tyylin mukaisesti ja tuo luontevasti esiin tyyllilajin ominaispiirteitä.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Vuorovaikutus ja yhteistyö yleisön, muiden esittäjien ja työyhteisön kanssa	esiintyy reagoiden muiden esittäjien viestintään	esiintyy ottaen huomioon muut esittäjät ja yleisön	esiintyy vuorovaikutuksessa muiden esittäjien kanssa ottaen huomioon yleisön
	työskentelee ohjatusti ennakkosuunnitelmien mukaisesti työtehtävien vaatimusten mukaan	työskentelee esitettävän musiikin työtehtävien vaatimusten mukaan	työskentelee esitettävän musiikin työtehtävien vaatimusten mukaan luontevasti ja joustavasti
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa ohjattuna työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiohjeita toimien siten, että ei aiheuta vaaraa itselleen tai muille	noudattaa työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiohjeita ja ottaa huomioon työyhteisön jäsenten ja työympäristön turvallisuuden	noudattaa työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiohjeita ja pyrkii toiminnallaan edistämään työturvallisuutta
	selviytyy työtehtävästä mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta.	toimii työtehtävässä luontevasti mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta.	toimii työtehtävässä luontevasti ja mahdollinen esiintymisjännitys on hallinnassa.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa toimien muusikkona yhtyeessä, produktiossa, yrityksessä tai muissa organisaatioissa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Muusikkona toimimisen näyttönä esitetään noin D-kurssitasoinen ohjelmisto tai yksittäinen laajempi teos. Opiskelija voi antaa näytön jollakin seuraavista tavoista:

- konserttina, jossa hän samalla tekee D-kurssin
- vuositutkinnon yhteydessä
- kamarimusiikkiesityksenä
- osana näyttökonserttia
- muussa konsertissa
- muussa työelämän tai vastaavassa tilanteessa

Solistina toimimisen näytössä (s.36) esitettävän teoksen/ohjelmiston tulisi olla vähintään C-kurssitasoa. Opiskelija voi antaa näytön jollakin seuraavista tavoista:

- osana näyttökonserttia
- konserttina, jossa hän samalla tekee C-kurssin
- muussa konsertissa
- orkesterin tai yhtyeen solistina
- muussa työelämän tai vastaavassa tilanteessa

Yhtyeessä laulamisen tai soittamisen näyttönä (s. 36) opiskelija valmistaa ja esittää ohjelman yhtyeen tai orkesterin jäsenenä niin, että näytön tekijällä on esityksessä huomattava osuus. Näyttö voidaan toteuttaa joko

- osana näyttökonserttia
- muussa konsertissa
- muusikkona toimimisen, solistina toimimisen tai huippuosaajana toimimisen näytön yhteydessä
- erillisenä näyttönä orkesterissa tai yhtyeessä
- muussa työelämän tai vastaavassa tilanteessa

Huippuosaajana toimimisen näytössä (s. 37) esitettävän teoksen/ohjelmiston tulisi olla vähintään B-kurssitasoa. Näyttö voidaan toteuttaa joko

- osana näyttökonserttia
- konserttina, jossa hän samalla tekee B-kurssin
- muussa konsertissa
- orkesterin tai yhtyeen solistina tai
- muussa työelämän tai vastaavassa tilanteessa

Opiskelija voi tehdä pääaineessaan D- tai C-kurssin taikka niitä ylemmän kurssin, jos niiden tekeminen erillisenä tai osana ammattiosaamisen näyttöä on mahdollista toteuttaa normaalin opiskeluajan puitteissa. Kurssin voi tehdä joko näyttökonsertin tai muun konsertin tai produkti- on yhteydessä, jos ohjelma täyttää kyseisen kurssin vaatimukset ja on luonteeltaan konser- tinomainen, tai erillisenä suorituksena. Tällöin ohjelmassa saa olla samoja teoksia kuin näyttö- konsertissa.

2.3 Valinnaiset tutkinnon osat

2.3.1 Solistina toimiminen

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja

- harjoittelee uutta solistista ohjelmistoa sekä ylläpitää ja esittää ohjelmistoa vastaanottaen palautetta
 - toteuttaa musiikin tyylikausien ja/tai -lajien ominaispiirteitä
 - soittaa/laulaa nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta
 - tulkitsee musiikillisen ilmaisun yleisimpiä merkitsemistapoja
 - esiintyy työtehtävien ja kokoonpanojen vaatimusten mukaisesti
- markkinoi osaamistaan ja suunnittelee työtehtävän toteutuksen tilaajan toiveiden mukaisesti.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Työprosessin suunnittelu	suunnittelee omaa työtään	suunnittelee omaa työtään ja tekee ohjeiden mukaan toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman	suunnittelee omaa työtään ja tekee toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman sekä muuttaa suunnitelmaa tarpeen vaatiessa
Tyylinmukainen musiikkiohjelmiston harjoittelu ja toteuttaminen	harjoittelee ja toteuttaa ohjeiden mukaan tyylinmukaisen musiikkiohjelmiston	harjoittelee ja toteuttaa tyylinmukaisen musiikkiohjelmiston	harjoittelee ja toteuttaa tyylinmukaisen musiikkiohjelmiston sekä työskentelee suunnitelmallisesti ja muokkaa jo valmistamaansa ohjelmistoa esiintymistilanteisiin sopivaksi, toimien tarvittaessa itsenäisesti
Musiikillisen ilmaisun yleisimpien merkitsemistapojen tulkitseminen	tulkitsee musiikillisen ilmaisun yleisimpiä merkitsemistapoja ohjeita noudattaen	tulkitsee musiikillisen ilmaisun yleisimpiä merkitsemistapoja	tulkitsee musiikillisen ilmaisun merkitsemistapoja
Työtehtävien ja kokoonpanojen vaatimusten mukainen esiintyminen	toteuttaa esityksen etukäteen sovittun mukaisesti	esiintyy työtehtävien ja kokoonpanojen vaatimusten mukaisesti	esiintyy laadukkaasti ja ammattitaitoisesti työtehtävien ja kokoonpanojen mukaisella tavalla
Itsearviointi	arvioi työskentelyään suhteessa tavoitteisiin.	arvioi työskentelyään suhteessa tavoitteisiin sekä muuttaa toimintaansa ohjeiden mukaisesti.	arvioi ja kehittää omaa toimintaansa ottaen vastaan palautetta ja pyrkii työssään yhä parempaan laatuun.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
2. Työmenetelmien, välineiden ja -materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Solistisen osuuden soittaminen tai laulaminen esiintymis- tai äänitystilanteessa ja oman instrumentin hallinta	esittää solistisen kokonaisuuden tai osuuden ennalta harjoitetun mukaisesti	esittää solistisen kokonaisuuden tai osuuden ennalta harjoitetun mukaisesti ottaen huomioon musiikin tyylilajin, halliten instrumenttinsa esiintymis- tai äänitystilanteessa	esittää solistisen kokonaisuuden tai osuuden tyylilajin mukaisesti lyhyelläkin valmistautumisajalla, halliten instrumenttinsa ja esittävän ohjelmiston esiintymis- tai äänitystilanteessa sekä esittää tarvittaessa rakentavia kehittämissuhteita
	reagoi yhtyeen jäsenten tai johtajan antamiin viitteisiin.	reagoi yhtyeen jäsenten tai johtajan antamiin viitteisiin työtehtävään soveltaen.	reagoi yhtyeen jäsenten tai johtajan antamiin viitteisiin joustavasti tilanteeseen soveltuvalla tavalla.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Työskentely nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta	työskentelee nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta ohjeiden mukaan	työskentelee nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta	työskentelee sujuvasti ja ammattitaitoisesti nuottien ja muun esitysmateriaalin pohjalta
Kulttuurisen tiedon käyttäminen työskentelyssä	työskentelee musiikin lajin mukaisesti ohjeiden mukaan	työskentelee musiikin lajin ja tyylin mukaisesti	työskentelee musiikin lajin ja tyylin mukaisesti ja tuo luontevasti esiin tyylilajin ominaispiirteitä tai poikkeaa niistä perustellusti

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Ammattietiikka	työskentelee sopimusten mukaan	työskentelee tehtyjen sopimusten mukaan	työskentelee rakentavasti tehtyjen sopimusten mukaan ja etsii tarvittaessa tietoa tekijänoikeuksista ja kuluttajan-suojalaista

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa ohjattuna työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiaoheita ja toimii siten, että ei aiheuta vaaraa itselleen tai muille	noudattaa työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiaoheita ja ottaa huomioon työyhteisön jäsenten ja työympäristön turvallisuuden	noudattaa työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiaoheita ja pyrkii toiminnallaan edistämään työturvallisuutta
	noudattaa huolellisuutta kuulokkeita käytettäessä	noudattaa huolellisuutta kuulokkeita käytettäessä	noudattaa huolellisuutta kuulokkeita käytettäessä
	selviytyy työtehtävästä mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta	toimii työtehtävässä luontevasti mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta.	toimii työtehtävässä luontevasti ja mahdollisesta esiintymisjännityksestä hallinnassa.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa toimien muusikon työtehtävissä yhtyeessä, produktiossa, yrityksessä tai muissa organisaatioissa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Solistina toimimisen näytön ohjelmisto koostuu teoksista, jotka ovat noin C-kurssin tasoisia. Opiskelija voi antaa sen jollakin seuraavista tavoista:

- Osana näyttökonserttia
- Konserttina, jossa hän samalla tekee C-kurssin
- Orkesterin tai yhtyeen solistina
- Muussa työelämän tai vastaavassa tilanteessa

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.3.2 Laulaminen tai soittaminen yhtyeessä

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja

- harjoittelee uutta yhtye- tai orkesteriohjelmistoa sekä ylläpitää ja esittää ohjelmistoa vastaanottaen palautetta
 - toteuttaa musiikin tyylikausien tai -lajien ominaispiirteitä
 - soittaa tai laulaa nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta
 - tulkitsee musiikillisen ilmaisun yleisimpiä merkitsemistapoja
 - esiintyy työtehtävien ja kokoonpanojen vaatimusten mukaisesti
- tarvittaessa markkinoi osaamistaan ja suunnittelee työtehtävän toteutuksen tilaajan toiveiden mukaisesti.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Työprosessin suunnittelu	suunnittelee omaa työtään	suunnittelee omaa työtään ja tekee ohjeiden mukaan toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman	suunnittelee omaa työtään ja tekee toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman sekä muuttaa suunnitelmaa tarpeen vaatiessa
	valitsee yhtyeelleen sävellettyä perusohjelmistoa erilaisiin esitystilanteisiin	valitsee yhtyeensä taitoihin ja erilaisiin esitystilanteisiin sopivaa perusohjelmistoa	suunnittelee yhtyeensä taitoihin ja erilaisiin esitystilanteisiin sopivia ehjiä ohjelmakokonaisuuksia
Tyylinmukainen musiikkiohjelmiston harjoittelu ja toteuttaminen	harjoittelee ja toteuttaa tyylinmukaisen musiikkiohjelmiston ohjeiden mukaan	harjoittelee ja toteuttaa tyylinmukaisen musiikkiohjelmiston ja neuvottelee toteutuksesta työryhmän jäsenten kanssa	harjoittelee ja toteuttaa tyylinmukaisen musiikkiohjelmiston yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelee suunnitelmallisesti ja muokkaa jo valmistamansa ohjelmistoa esiintymistilanteisiin sopivaksi
Työtehtävien ja kokoonpanojen vaatimusten mukainen esiintyminen	toteuttaa esityksen etukäteen sovitun mukaisesti	esiintyy työtehtävien ja kokoonpanojen vaatimusten mukaisesti	esiintyy vakuuttavasti ja laadukkaasti työtehtävien ja kokoonpanojen mukaisesti
Itsearviointi	arvioi työskentelyään suhteessa tavoitteisiin.	arvioi työskentelyään suhteessa tavoitteisiin sekä muuttaa toimintaansa ohjeiden mukaisesti.	arvioi ja kehittää omaa toimintaansa saavuttaakseen parhaan mahdollisen laadun, ottaen myös vastaan kehittämisehdotuksia.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
2. Työmenetelmien, -välineiden ja -materiaalin hallinta	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Harjoittelumenetelmien hallinta	soittaa/laulaa uutta ohjelmistoa ohjatusti	soittaa/laulaa uutta ohjelmistoa kohtuulli-	soittaa/laulaa ja tarvittaessa harjoituttaa

		sella valmistautumisajalla	ja/tai muokkaa ohjelmistoa lyhyelläkin valmistautumisajalla
	valmistaa ohjelmiston kohtalaiseen esityskuntoon sovitus- aikataulussa	valmistaa ohjelmiston esityskuntoon sovitus- aikataulussa	valmistaa ohjelmiston varmaan esityskuntoon sovitus- aikataulussa
Oman osuuden soittaminen/laulaminen esiintymis- tai äänitystilanteessa ja oman instrumentin hallinta	valmisteleo esitystilanteen oman instrumentinsa kannalta	selviytyy itselleen tutun kokoonpanon tavanomaisen esitystilanteen vaatimista järjestelyistä	selviytyy erilaisten esitystilanteiden vaatimista järjestelytehtävistä ja ottaa huomioon tilanteen akustiset, äänentoistolliset ja esitykselliset vaatimukset
	esittää osuutensa yhtyeen jäsenenä ennalta harjoitetun mukaisesti siten, että rytmin, dynamiikan ja harmonian käsittely on korrektaa	esittää osuutensa ennalta harjoitetun mukaisesti ottaen huomioon musiikin tyylilajin, halliten instrumenttinsa esiintymis- tai äänitystilanteessa	esittää osuutensa tyylilajin mukaisesti lyhyelläkin valmistautumisajalla, halliten instrumenttinsa ja esitettävän ohjelmiston esiintymis- tai äänitystilanteessa sekä esittää tarvittaessa rakentavia kehittämissuhteita
		esittää sävellykset suurimmalta osaltaan hallitusti	esittää teokset varmasti, hallitusti ja sujuvasti
Esiintyminen	esiintyy yhtyeen jäsenenä asianmukaisesti ja reagoi yhtyeen jäsenten tai johtajan antamiin viitteisiin.	esiintyy yhtyeen jäsenenä luontevasti ja reagoi yhtyeen jäsenten tai johtajan antamiin viitteisiin työtehtävään soveltaen.	esiintyy luontevasti ja varmasti muut yhtyeen jäsenet ja yleisön huomioon ottaen.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Musiikillisen ilmaisun yleisimpien merkitsemistapojen tulkitseminen	tulkitsee musiikillisen ilmaisun yleisimpiä merkitsemistapoja ohjeita noudattaen	tulkitsee musiikillisen ilmaisun yleisimpiä merkitsemistapoja ja kysyy tarvittaessa neuvoa	tulkitsee sujuvasti musiikillisen ilmaisun merkitsemistapoja
Työskentely nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta	työskentelee nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta ohjeiden	työskentelee nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta	työskentelee sujuvasti ja ammattitaitoisesti nuottien ja muun esi-

	mukaan		tysmateriaalin pohjalta
Kulttuurisen tiedon käyttäminen työskentelyssä	työskentelee musiikin lajin mukaisesti noudattaen saamiaan ohjeita.	työskentelee musiikin lajin ja tyylin mukaisesti.	työskentelee musiikin lajin ja tyylin mukaisesti ja tuo luontevasti esiin tyyllilajin ominaispiirteitä.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa ohjattuna työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiaoheja ja toimii siten, että ei aiheuta vaaraa itselleen tai muille	noudattaa työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiaoheja ja ottaa huomioon työyhteisön jäsenten ja työympäristön turvallisuuden	noudattaa työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiaoheja ja pyrkii toiminnallaan edistämään työturvallisuutta
	noudattaa huolellisuutta kuulokkeita käytettäessä	noudattaa huolellisuutta kuulokkeita käytettäessä	noudattaa huolellisuutta kuulokkeita käytettäessä
	selviytyy työtehtävästä mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta.	toimii työtehtävässä luontevasti mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta	toimii työtehtävässä luontevasti ja mahdollisen esiintymisjännityksen hallinnassa.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa toimien muusikon työtehtävissä musiikkialan yhtyeessä, produktiossa, yrityksessä tai muissa organisaatioissa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Yhtyeessä laulamisen tai soittamisen näyttönä opiskelija valmistaa ja esittää ohjelman yhtyeen tai orkesterin jäsenenä niin, että näytön tekijällä on esityksessä huomattava osuus. Näyttö voidaan toteuttaa joko

- Osana näyttökonserttia
- Muusikkona toimimisen, solistina toimimisen tai huippuosajana toimimisen näytön yhteydessä
- Erillisenä näyttönä orkesterissa tai yhtyeessä
- Muussa työelämän tai vastaavassa tilanteessa

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.3.3 Huippuosaajana toimiminen (vain ammatillisessa peruskoulutuksessa)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- työskennellä alan huippuosaamista vaativissa tehtävissä
- hallita alan työt ja työtehtäväkokonaisuudet sekä laajan materiaalivalikoiman
- huomioida huipputuotannon, -tuotteen tai -palvelun laatuvaatimukset
- ratkoa ongelmia ja sopeutua muutoksiin
- varmistaa työturvallisuusmääräyksien ja -ohjeiden toteutumisen
- kommunikoida asiakkaan kanssa äidinkielellään ja vähintään yhdellä itselleen vieraalla kielellä
- arvioida ja uudistaa omaa osaamistaan
- mitoittaa omat henkiset voimavaransa työtehtävän mukaan
- kehittää työtä ja työympäristöä
- toimia alan verkostoissa
- osallistua työyhteisön kehittämiseen.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessien hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Työn suunnittelu	asettaa tavoitteensa ja suunnittelee oman työnsä ja aikataulun realistiseksi ja toteuttamiskelpoiseksi huomioiden korkeat laatuvaatimukset	asettaa tavoitteensa ja suunnittelee oman työnsä ja aikataulun realistiseksi ja toteuttamiskelpoiseksi muuttuvissa olosuhteissa huomioiden korkeat laatuvaatimukset	asettaa tavoitteensa ja suunnittelee oman työnsä itsenäisesti ja aikataulun realistiseksi ja vaiheiltaan toteuttamiskelpoiseksi muuttuvissa olosuhteissa huomioiden korkeat laatuvaatimukset ja kykenee tarvittaessa muuttamaan suunnitelmaa
Työn arviointi	arvioi työnsä onnistumista ja omaa osaamistaan	arvioi realistisesti työnsä onnistumista ja omaa osaamistaan sekä perustelee arviotaan	arvioi realistisesti työnsä onnistumista ja omaa osaamistaan sekä perustelee arviotaan ja määrittelee kehittämistarpeitaan
Toimiminen työssä ja työyhteisössä	toimii työssään työyhteisön työhyvinvointia edistävasti sekä kehittää työympäristöään yhdessä muiden kanssa.	pyrkii aktiivisesti edistämään työyhteisön työhyvinvointia sekä kehittämään työympäristöään yhdessä muiden kanssa.	osallistuu työyhteisön työhyvinvoinnin kehittämiseen sekä tukee yhdessä muiden kanssa työympäristön kehittymistä huippuosaamisen vaatimalle tasolle.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Työtehtävään ja työympäristöön soveltuvan työmenetelmän ja työvälineiden sekä materiaalin valinta ja käyttö	käyttää omatoimisesti työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja	valitsee omatoimisesti työmenetelmät, työvälineet ja materiaalit sekä käyttää niitä muuttuvissa tilanteissa	valitsee rohkeasti uusia-kin työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja sekä käyttää niitä sujuvasti muuttuvissa tilanteissa
	työskentelee huolellisesti	työskentelee huolellisesti ja rauhallisesti sekä luovasti ja innovatiivisesti	työskentelee järjestelmällisesti, tarkasti ja varmasti sekä luovasti ja innovatiivisesti
Laadukas ja kestävän kehityksen mukainen toiminta	toimii yrityksen tai organisaation laatu- ja kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti	toimii aktiivisesti yrityksen tai organisaation laatu- ja kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti ja havaitsee kehittämiskohteita	toimii sitoutuneesti yrityksen tai organisaation laatu- ja kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti sekä kehittää toimintamalleja näiden tavoitteiden aikaansaamiseksi
	kehittää osaamistaan ja työtapojaan	kehittää aktiivisesti osaamistaan ja työtapojaan	kehittää aktiivisesti osaamistaan ja työtapojaan haastavien työtehtävien tasolle
Kustannustehokas ja tuloksellinen toiminta	toimii aika ja muut käytettävissä olevat resurssit huomioiden kustannustehokkaasti ja tuloksellisesti	toimii omaloitteisesti aika ja muut käytettävissä olevat resurssit huomioiden kustannustehokkaasti ja yrityksen tai organisaation tuloksellisuutta edistävästi	työskentelee yrittäjämäisellä asenteella huomioiden ajan ja muut käytettävissä olevat resurssit kustannustehokkaasti ja yrityksen tai organisaation tuloksellisuutta edistävästi
	havaitsee poikkeamia	neuvottelee ja etsii ratkaisuja poikkeamille	korjaa toimintaa sovittujen ratkaisujen mukaan
	toimii työssään edistämällä pysyviä asiakassuhteita	edistää aktiivisesti toiminnan jatkuvuutta ja pysyviä asiakassuhteita	edistää itsenäisesti toiminnan jatkuvuutta ja pysyviä asiakassuhteita

	sopeutuu muutoksiin ja työskentelee pitkäjänteisesti huippuosaamista vaativissa työtehtävissä.	sopeutuu nopeasti muutoksiin ja työskentelee pitkäjänteisesti työtään kehittäen huippuosaamista vaativissa työtehtävissä.	ennakoi muutoksia, jotta voi helpommin sopeutua niihin ja työskentelee pitkäjänteisesti työtään itsenäisesti kehittämällä huippuosaamista vaativissa työtehtävissä.
--	--	---	---

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Työssä tarvittavan tiedon hallinta ja soveltaminen	hankkii ja käyttää työssä tarvittavaa tietoa omatoimisesti ja kysyy tarvittaessa neuvoa.	hankkii ja soveltaa työssä tarvittavaa tietoa omatoimisesti ja pystyy ratkomaan ongelmallanteita yhdessä muiden kanssa.	hankkii ja soveltaa itsenäisesti työssä tarvittavaa tietoa vaihtelevissa työtilanteissa ja perustelee ratkaisujaan hankkimansa tiedon pohjalta.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	laatii itselleen yksilöllisen kehityssuunnitelman omista lähtökohdistaan	laatii itselleen yksilöllisen kehityssuunnitelman omista lähtökohdistaan niin, että se tukee kasvua alan huippuammattilaiseksi	uudistaa omaa osaamistaan yksilöllisen kehityssuunnitelman mukaisesti niin, että se tukee kasvua alan huippuammattilaiseksi
	selviytyy tavallisimmista ongelmatilanteista oppimateriaaleja ja ohjekirjoja hyödyntäen	selviytyy itsenäisesti ongelmatilanteista	selviytyy itsenäisesti ongelmatilanteista ja pystyy perustelemaan valintansa
Vuorovaikutus ja yhteistyö	kommunikoi asiakkaiden kanssa ja työyhteisössä omalla kielellään sekä välttävästi vähintään yhdellä itselle vieraalla kielellä	kommunikoi asiakkaiden kanssa ja työyhteisössä omalla kielellään sekä vähintään yhdellä itselle vieraalla kielellä	kommunikoi sujuvasti asiakkaiden kanssa ja työyhteisössä omalla kielellään sekä vähintään yhdellä itselle vieraalla kielellä
	toimii työryhmän aktiivisena jäsenenä ja sopeutuu työyhteisöön	toimii työryhmän aktiivisena jäsenenä ja sopeutuu hyvin työyhteisöön	toimii työryhmän aktiivisena jäsenenä ja työyhteisön huippuammattilaisena osaamistaan muille välittäen
Ammattietiikka	käyttäytyy työpaikan sääntöjen mukaisesti ja noudattaa työaikoja	käyttäytyy asiallisesti ja noudattaa työaikoja	käyttäytyy hyvin ja noudattaa työaikoja

	toimii vastuullisesti ja noudattaa alan ammattieettisiä periaatteita	toimii vastuullisesti ja oma-aloitteisesti alan ammattieettisten periaatteiden mukaan	on ylpeä ammatistaan ja osaamisestaan, toimii vastuullisesti ja kehittää työtään alan ammattieettisten periaatteiden mukaan
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	ottaa vastuun oman toimintansa työturvallisuudesta ja noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja -ohjeita	ottaa vastuun oman toimintansa työturvallisuudesta ja havaitsee työhönsä liittyvät vaarat sekä noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja -ohjeita	ottaa vastuun oman ja työtoiminnan työturvallisuudesta, noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja -ohjeita sekä havaitsee ilmoittaa havaitsemistaan työhönsä liittyvistä vaaroista
	työskentelee ergonomisesti ja pitää työympäristönsä siistinä koko työprosessin ajan	työskentelee ergonomisesti ja pitää työympäristönsä siistinä koko työprosessin ajan myös haasteellisissa työtilanteissa	työskentelee ergonomisesti ja pitää työympäristönsä siistinä koko työprosessin ajan myös haasteellisissa työtilanteissa ja osallistuu työolosuhteiden kehittämiseen
	ylläpitää omaa työhyvinvointiaan ja noudattaa terveellisiä elämäntapoja.	ylläpitää aktiivisesti omaa työhyvinvointiaan ja edistää terveellisiä elämäntapoja.	ylläpitää aktiivisesti omaa työhyvinvointiaan, edistää terveellisiä elämäntapoja sekä kannustaa tähän myös muita työyhteisön jäseniä.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä toimimalla huippuosaamista vaativissa oman alan työtilanteissa. Osaaminen on mahdollista osoittaa myös kansallisissa ja kansainvälisissä kilpailutilanteissa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Huippuosaajana toimimisen näytön ohjelmisto koostuu teoksista, jotka ovat noin B-kurssin tasoisia. Opiskelija voi antaa sen jollakin seuraavista tavoista:

- Osana näyttökonserttia
- Konserttina, jossa hän samalla tekee B-kurssin
- Orkesterin tai yhtyeen solistina
- Muussa työelämän tai vastaavassa tilanteessa

Huippuosaajana toimimisen näytön voi antaa myös muun kuin pääaineen alueelta. Näytön sisältönä voi olla esimerkiksi säveltäminen tai muu musiikin teoreettinen, analyttinen tai historiallinen osaaminen.

Ammattiosaamisen näyttöä voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.3.4 Produktiotyö

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja

- osallistuu produktion suunnitteluun
- osallistuu produktion valmistamiseen
- toimii produktion esitystilanteessa tai muussa produktiutilanteessa ammattialansa mukaisessa työtehtävässä
- hoitaa produktion liittyviä tuotantotehtäviä.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Produktion suunnittelu	osallistuu produktion suunnitteluun ja hoitaa siihen liittyviä yksittäisiä tehtäviä ja noudattaa sovittuja aikatauluja	tuo esille omia näkemyksiään, tekee ehdotuksia ja vastaa jonkin osa-alueen suunnittelusta yhteistyössä muiden kanssa	hahmottaa produktion kokonaisuutena ja vastaa itsenäisesti jonkin osa-alueen suunnittelusta
Produktion valmistaminen	hoitaa yksittäisiä produktion valmistamiseen liittyviä tehtäviä saamiensa ohjeiden mukaisesti	hoitaa sovittuja produktion valmistamiseen liittyviä tehtäviä oma-aloitteisesti ja annettuja aikatauluja noudattaen	vastaa laaditun suunnitelman mukaisesti jonkin osa-alueen valmistelusta ja ymmärtää oman vastuualueensa merkityksen kokonaisuuden osana
Produktion esitystilanteessa tai muussa produktiotehtävässä toimiminen	suorittaa saamiensa ohjeiden mukaisesti oman osuutensa produktion esitystilanteessa tai muussa produktiotehtävässä	seuraa aktiivisesti esitys- tai muuta produktiotyön tilannetta ja sopeuttaa toimintansa sen mukaisesti	toimii varmasti ja joustavasti produktion esitystilanteen tai muun produktiotehtävän vaatimusten mukaisesti
Itsearviointi	arvioi toimintaansa sovittujen työtehtävien suorittamisessa.	ottaa itsearvioinnissaan huomioon asetetut tavoitteet.	arvioi omia vahvuuksiaan ja tuo esiin ajatuksiaan oman toimintansa kehittämistä.
ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		

Produktion kokonaisuuden tai esitettävän ohjelman tuntemus	tuntee oman osuutensa produktion kokonaisuudesta tai esitettävästä ohjelmasta siten, että kykenee suoriutumaan omasta tehtävästään saamiensa ohjeiden mukaisesti	tuntee produktion kokonaisuuden tai esitettävän ohjelman siten, että kykenee vastaamaan omasta työtehtävästään	tuntee produktion kokonaisuuden tai esitettävän ohjelman siten, että pystyy seuraamaan myös muiden osuuksia ja työskentelemään ennakoivasti
Esityksen vaatima tekninen ja taiteellinen osaaminen	selviytyy esityksen teknisistä ja taiteellisista vaatimuksista ennalta harjoitellun mukaisesti.	selviytyy esityksen teknisistä ja taiteellisista vaatimuksista pääosin varmasti ja sujuvasti.	selviytyy esityksen teknisistä ja taiteellisista vaatimuksista varmasti, hallitusti ja sujuvasti, esityksestä välittyä persoonallinen näkemys.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Kulttuuri- ja taidealan tuntemus	tuntee kulttuuri- ja taidealan toimintaa siten, että osaa hankkia työtehtävässään tarvitsemaansa tietoa ohjeiden mukaan.	tuntee kulttuuri- ja taidealan toimintaa siten, että pystyy itsenäisesti hankkimaan ja valitsemaan tarvitsemaansa tietoa.	tuntee kulttuuri- ja taidealan toimintaa siten, että pystyy soveltamaan tarvitsemaansa tietoa työtehtävässään.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
4. Elinikäisen oppimisen avain- taidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Terveys, turvallisuus ja työkyky	käyttää tarvittaessa kuulonsuojaimia ja osaa kysyä työturvallisuuteen liittyviä ohjeita.	noudattaa työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiaoheja.	noudattaa työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiaoheja ja ottaa huomioon työyhteisön jäsenten ja työympäristön turvallisuuden.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa toimien musiikkialan työtehtävissä yhtyeessä, produktiossa, yrityksessä tai muissa organisaatioissa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Produktiotyön näyttönä opiskelija vastaa oman konserttiproduktionsa suunnittelusta, valmistamisesta ja tuottamisesta tai hoitaa vastaavia tehtäviä yhtenä suuremman produktion (esim. suuri orkesterikonsertti, oopperaproduktio tms.) työntekijänä. Oma konserttiproduktio voi olla näyttökonsertti, konsertinomainen C- tai B-kurssitutkinto tai muu vastaavan laajuinen konsertti.

Opiskelija kerää työkansion produktioon liittyvistä suunnitelmista, aikatauluista, sähköpostiviesteistä, sopimuksista, seuranta päiväkirjoista yms. Kansio toimitetaan opinto-koordinaattorille kaksi viikkoa ennen näyttöä. Kansiota voidaan täydentää tuoreimmilla materiaaleilla myöhemminkin. Näyttöön ilmoittautuminen tehdään opinto-koordinaattorille viimeistään kaksi kuukautta ennen näyttöä.

Produktiotyön näyttö voidaan tehdä myös valinnaisena laajenuksena Työtehtävän suunnittelun näyttöön niin, että mikäli opiskelija valitsee tekevänsä molemmat, Työtehtävän suunnittelun näytössä painotetaan kirjallisia tehtäviä ja Produktiotyön näytössä produktion muuta valmistelu- ja toteuttamistyötä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.3.5 Säveltäminen

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja

- säveltää ohjelmistoa esitettäväksi itselleen ja/tai muille vastaanottaen palautetta
 - hyödyntää musiikin luku- ja kirjoitustaitoa
 - käyttää musiikin tyylien ja tyyllilajien tuntemusta säveltämisessä
 - käyttää soitinten ja soitinryhmien tuntemusta ohjelmiston säveltämisessä
 - käyttää hyväkseen musiikin tietotekniikkaa ja musiikkiohjelmistoa, esim. notatio-ohjelmaa
- työskentelee suunnitelmallisesti ja tarvittaessa markkinoi osaamistaan.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Sävellystyön tai projektin suunnittelu	suunnittelee omaa sävellystyötään muusikon, muusikkojen tai tilaajan tarpeet huomioon ottaen	suunnittelee omaa sävellystyötään ja tekee ohjeiden mukaan toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman muusikon, muusikkojen tai tilaajan tarpeet huomioon ottaen ja neuvottelee työtehtävästä	suunnittelee omaa sävellystyötään ja tekee toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman muusikon, muusikkojen tai tilaajan tarpeet huomioon ottaen, neuvottelee itsenäisesti työtehtävästä sekä muuttaa suunnitelmaa tarpeen vaatiessa
Sävellystyön valmistus	säveltää tavoitteen mukaisen teoksen vastaanottaen palautetta	säveltää tasapainoisen, laadukkaan ja tavoitteen mukaisen teoksen sekä ottaa vastaan palautetta	säveltää persoonallisen ja tasapainoisen teoksen, jossa on riittävästi mielenkiintoa ylläpitävää vaihtelua ja vastakohtia, sekä ottaa vastaan palautetta
	työskentelee asetettujen esteettisten tavoitteiden saavuttamiseksi, noudattaa työaikoja ja sovittuja aikatauluja sekä neuvottelee niiden poikkeamista	työskentelee asetettujen esteettisten tavoitteiden mukaisesti sekä noudattaa työaikoja ja sovittuja aikatauluja	työskentelee suunnitelmallisesti asetettujen esteettisten tavoitteiden mukaisesti sekä noudattaa työaikoja ja sovittuja aikatauluja
Itsearviointi ja markkinointi	arvioi työskentelyään ja tuotetta suhteessa tavoitteisiinsa.	arvioi työskentelyään ja tuotetta suhteessa tavoitteisiinsa sekä muuttaa toimintaansa ohjeiden mukaisesti	arvioi ja kehittää ohjattuna omaa toimintaansa asetettujen laatutavoitteiden saavuttamiseksi
	markkinoi osaamisalueitaan.	markkinoi omia osaamisalueitaan sekä korostaa tehtävän kannalta olennaista osaamista.	markkinoi omia osaamisalueitaan sekä korostaa tehtävän kannalta olennaista osaamista mahdollisimman laadukkaan lopputuloksen saavuttamiseksi.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Musiikin luku- ja kirjoitustaidon hyödyntäminen ohjelmiston säveltämisessä	hyödyntää musiikin luku- ja kirjoitustaitoa ohjelmiston säveltämisessä saamiensa ohjeiden mukaan	hyödyntää musiikin luku- ja kirjoitustaitoa ohjelmiston säveltämisessä ja toteuttamisessa	hyödyntää monipuolisesti ja tarvittaessa itsenäisesti musiikin luku- ja kirjoitustaitoa säveltämisessä ja toteuttamisessa ja ottaa vastaan palautetta
Tietotekniikan käyttö	käyttää ohjatusti tietotekniikkaa toteuttamisessa.	käyttää tietotekniikkaa toteuttamisessa.	käyttää toteuttamisessa tietotekniikkaa tarkoituksenmukaisesti ja monipuolisesti taiteellisten päämäärien saavuttamiseksi.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Kulttuurisen tiedon käyttäminen suunnittelussa, valmistamisessa ja toteuttamisessa	hankkii musiikkialan kulttuurista tietoa	hankkii musiikkialan kulttuurista tietoa ja ottaa huomioon kohderyhmän	soveltaa hankkimaansa musiikkialan kulttuurista tietoa luovasti ja ottaa huomioon kohderyhmän
Musiikin tyyli-lajien sekä soitinten ja soitinryhmien tuntemus	käyttää sävellystyössä hyväkseen tietoa eri aikakausien musiikista ja niiden tyyli-piirteistä	tunnistaa ja ajoittaa eri aikakausien musiikkia sekä niiden rakenteita tai tyyli-piirteitä ja käyttää tarvittaessa tietoaan sävellystyössä	tunnistaa ja ajoittaa sujuvasti eri aikakausien musiikkia sekä niiden rakenteita ja tyyli-piirteitä ja käyttää tarvittaessa tietoaan sävellystyössä
Esitysympäristöihin liittyvä tieto	ottaa työprosessissa huomioon esitysympäristön vaatimuksia.	ottaa työprosessissa huomioon esitysympäristön vaatimukset.	ottaa työprosessissa huomioon esitysympäristöön liittyvät asiat ja käyttää tietoaan hyväksi neuvotellessaan toteutettavasta ohjelmistosta.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Vuorovaikutus ja yhteistyö	noudattaa vuorovaikutustilanteisiin annettuja	toimii tilanteen vaatimalla tavalla työskent-	ilmaisee selkeästi asiansa ja tuo rakenta-

	ohjeita toimiessaan yhdessä eri alojen ammattilaisten kanssa	nellessään yhdessä eri alojen ammattilaisten ja asiantuntijoiden tai eri kulttuuritaustaa edustavien kanssa	vasti esille erilaisia näkökantoja työskennellessään yhdessä eri alojen ammattilaisten ja asiantuntijoiden tai eri kulttuuritaustaa edustavien kanssa
Ammattietiikka	työskentelee tehtyjen sopimusten mukaan.	työskentelee tehtyjen sopimusten mukaan ottaen huomioon tekijänoikeudet.	työskentelee tehtyjen sopimusten mukaan ottaen huomioon tekijänoikeudet ja etsii tarvittaessa lisätietoa laeista ja asetuksista.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa toimien musiikkiohjelmiston valmistamisen työtehtävissä yhtyeessä, produktiossa, yrityksessä tai muissa organisaatioissa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Säveltämisen näytön voi valita osaksi henkilökohtaista näyttösuunnitelmaansa yhteistyössä näytön vastuuopettajan kanssa. Opintojen alkupuolella tehtävässä lähtötason kartoituksessa tulee osoittaa riittäviä nuotinkirjoitus- ja säveltapailutaitoja. Mikäli vastuuopettaja suosittelee näytön valitsemista, tehdään suunnitelma näyttöön johtavan opetuksen/ohjauksen kestosta ja tuntimäärästä sekä asetetaan henkilökohtaiset tavoitteet ottaen huomioon tutkinnon perusteissa mainitut ammattitaitovaatimukset.

Näyttöön johtavan opetuksen/ohjauksen aikana valmistettavien sävellysten laajuus, soitinkokoonpano ja määrä sovitaan vastuuopettajan kanssa. Tehdyistä sävellyksistä kootaan työkansio näyttöä varten. Työkansio suunnitellaan yhdessä vastuuopettajan kanssa ja suhteutetaan asetettuihin henkilökohtaisiin tavoitteisiin.

Näyttöön ilmoitaudutaan vähintään kahdeksan viikkoa ennen näyttötilaisuutta. Työkansio jätetään arvioitavaksi viimeistään kaksi viikkoa ennen näyttötilaisuutta.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.3.6 Sovittaminen ja soitintaminen

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja

- sovittaa tai soitintaa ohjelmistoa esiintymistilanteisiin sopivaksi vastaanottaen palautetta
 - lukee ja kirjoittaa musiikkia
 - käyttää musiikin tyylien ja tyyllilajien tuntemusta ohjelmiston sovittamisessa ja/tai soitintamisessa
 - käyttää soitinten ja soitinryhmien tuntemusta ohjelmiston sovittamisessa ja/tai soitintamisessa
 - käyttää musiikin tietotekniikkaa ja musiikkiohjelmistoa, esim. notaatio-ohjelmaa
- työskentelee suunnitelmallisesti ja markkinoi osaamistaan.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Sovittamistyön ja/tai soitintamistyön tai -projektin suunnittelu	suunnittelee ohjeiden mukaisesti omaa sovittamis- tai soitintamistyötään muusikon, muusikkojen tai tilaajan tarpeet huomioon ottaen	suunnittelee omaa sovittamis- tai soitintamistyötään ja tekee ohjeiden mukaisesti toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman muusikon, muusikkojen tai tilaajan tarpeet huomioon ottaen ja neuvottelee työtehtävästä	suunnittelee omaa sovittamis- tai soitintamistyötään ja tekee toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman muusikon, muusikkojen ja/tai tilaajan tarpeet huomioon ottaen, neuvottelee itsenäisesti työtehtävästä sekä muuttaa suunnitelmaa tarpeen vaatiessa
Sovittamis- ja/tai soitintamistyön valmistus	valmistaa tavoitteen mukaisen sovittamis- tai soitintamistyön vastaanottaen palautetta	valmistaa tavoitteen mukaisen toimivan sovittamis- tai soitintamistyön vastaanottaen palautetta	valmistaa tavoitteen mukaisen, toimivan, tasapainoisen ja persoonallisen sovittamis- tai soitintamistyön sekä työskentelee suunnitelmallisesti vastaanottaen palautetta
	työskentelee asetettujen esteettisten tavoitteiden saavuttamiseksi ja noudattaa työaikoja ja sovittuja aikatauluja sekä neuvottelee niiden poikkeamisista	työskentelee asetettujen esteettisten tavoitteiden mukaisesti ja noudattaa työaikoja ja sovittuja aikatauluja	työskentelee suunnitelmallisesti ja kustannustehokkaasti asetettujen esteettisten tavoitteiden mukaisesti ja noudattaa työaikoja ja sovittuja aikatauluja
Itsearviointi ja markkinointi	arvioi työskentelyään ja tuotetta suhteessa tavoitteisiin	arvioi työskentelyään ja tuotetta suhteessa tavoitteisiin sekä muuttaa toimintaansa ohjeiden mukaisesti.	arvioi ja kehittää ohjattuna omaa toimintaansa laatu- tavoitteiden saavuttamiseksi

	markkinoi osaamisalueitaan.	markkinoi omia osaamisalueitaan sekä korostaa tehtävän kannalta olennaista osaamista.	markkinoi omia osaamisalueitaan sekä korostaa tehtävän kannalta olennaista osaamista mahdollisimman laadukkaana lopputuloksen saavuttamiseksi.
--	-----------------------------	---	--

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Musiikin lukeminen ja kirjoittaminen	lukee ja kirjoittaa musiikkia ohjelmiston soittamis- tai soitintamistyössä	lukee ja kirjoittaa musiikkia monipuolisesti ohjelmiston soittamis- tai soitintamistyössä	lukee ja kirjoittaa musiikkia monipuolisesti soittamis- tai soitintamistyössä ja ottaa vastaan palautetta
Tietotekniikan käyttö	käyttää tietotekniikkaa.	käyttää tietotekniikkaa tarkoituksenmukaisesti.	käyttää tietotekniikkaa tarkoituksenmukaisesti ja monipuolisesti taiteellisten päämäärien saavuttamiseksi.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Musiikin tyylilajeihin sekä soittimiin liittyvän tiedon käyttäminen	käyttää soittamis- tai soitintamistyössä tietoa eri aikakausien musiikista ja niiden tyylipiirteistä	tunnistaa ja ajoittaa eri aikakausien musiikkia sekä niiden rakenteita tai tyylipiirteitä ja käyttää tietoaan soittamis- tai soitintamistyössä	tunnistaa ja ajoittaa sujuvasti eri aikakausien musiikkia sekä niiden rakenteita ja tyylipiirteitä ja käyttää tarvittaessa tietoaan soittamis- tai soitintamistyössä
Kulttuurisen tiedon käyttäminen suunnittelussa, valmistamisessa ja toteuttamisessa	käyttää musiikkialan kulttuurista tietoa	käyttää musiikkialan kulttuurista ja kohde-ryhmästä hankkimaansa tietoa	käyttää musiikkialan kulttuurista ja kohde-ryhmästä hankkimaansa tietoa monipuolisesti
Esitysympäristöihin liittyvän tiedon käyttäminen työprosessissa	käyttää ohjattuna esitysympäristön vaatimuksiin liittyvää tietoa	käyttää esitysympäristön vaatimuksiin liittyvää tietoa	käyttää esitysympäristön vaatimuksiin liittyvää tietoa monipuolisesti ja hyödyntää tietoaan neuvotellessaan toteutettavasta ohjelmistosta.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita ja tekee valintoja	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita sekä tekee valintoja ja ohjeiden avulla päätöksiä	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita sekä tekee valintoja ja päätöksiä erilaisissa tilanteissa
Vuorovaikutus ja yhteistyö	noudattaa vuorovaikutustilanteisiin annettuja ohjeita toimiessaan yhdessä eri alojen ammattilaisten kanssa	toimii tilanteen vaatimalla tavalla työskennellessään yhdessä eri alojen ammattilaisten ja asiantuntijoiden kanssa	ilmaisee selkeästi asiansa ja tuo rakentavasti esille erilaisia näkökantoja työskennellessään yhdessä eri alojen ammattilaisten ja asiantuntijoiden kanssa
	toimii ohjattuna eri kulttuurialueilta tulevien kanssa	toimii eri kulttuurialueilta tulevien kanssa	toimii ja tekee ammattityötä eri kulttuurialueilta tulevien kanssa
Ammattietiikka	työskentelee ottaen huomioon tekijänoikeuksia koskevat sopimukset.	työskentelee tehtyjen sopimusten mukaan ja ottaa huomioon tekijänoikeudet.	työskentelee tehtyjen sopimusten mukaan ottaen huomioon tekijänoikeudet ja etsii tarvittaessa lisätietoa laeista ja asetuksista.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa toimien musiikkiohjelmiston valmistamisen työtehtävissä yhtyeessä, produktiossa, yrityksessä tai muissa organisaatioissa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Sovittamisen ja soitintamisen näytön voi valita osaksi henkilökohtaista näyttösuunnitelmaansa yhteistyössä näytön vastuuopettajan kanssa. Kynnyssuorituksiksi vaaditaan Harmoniaoppi-kurssi tai vastaavat taidot, jotka tarvittaessa osoitetaan erillisessä lähtötason kartoituksessa.

Mikäli vastuuopettaja suosittelee näytön valitsemista, tehdään suunnitelma näyttöön johtavan opetuksen/ohjauksen kestosta ja tuntimäärästä sekä asetetaan henkilökohtaiset tavoitteet ottaen huomioon tutkinnon perusteissa mainitut ammattitaitovaatimukset. Sovitus/soitinnusopintojen aikana tutustutaan eri soitinryhmille kirjoittamiseen, mutta painotetaan opiskelijan omaa soitinryhmää tai muita sellaisia kokoonpanoja, joihin opiskelijan oma instrumentti kuuluu.

Sovittamisen ja soitintamisen näyttö suunnitellaan yhdessä vastuuopettajan kanssa kokoamalla työkansioon sovitus- ja soitinnustöitä opintojen/ohjauksen ajalta. Työkansion sisältö suhteutetaan asetettuihin henkilökohtaisiin tavoitteisiin.

Näyttöön ilmoitaudutaan vähintään kahdeksan viikkoa ennen näyttötilaisuutta. Työkansio jätetään arvioitavaksi viimeistään kaksi viikkoa ennen näyttötilaisuutta.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.3.7 Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta

Tähän perustutkintoon voidaan sisällyttää yksi ammatillinen tutkinnon osa ammatillisista perustutkinnoista, joiden tutkinnon perusteet Opetushallitus on määrännyt.

Näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon voi valita ainoastaan niitä tutkinnon osia, jotka sisältyvät näyttötutkinnon muodostumiseen.

2.3.8 Tutkinnon osa ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta

Tähän perustutkintoon voidaan sisällyttää yksi ammatillinen tutkinnon osa niistä ammattitutkinnoista tai erikoisammattitutkinnoista, joiden tutkinnon perusteista Opetushallitus on määrännyt.

2.3.9 Tutkinnon osa ammattikorkeakouluopinnoista (vain ammatillisessa peruskoulutuksessa)

Tähän perustutkintoon voidaan sisällyttää yksi ammatillinen tutkinnon osa tämän perustutkinnon alaan liittyvistä ammattikorkeakouluopinnoista.

2.3.10 Yritystoiminnan suunnittelu

Tämän opintojakson osalta sovelletaan tarpeen tullen Opetushallituksen vahvistamia tutkinnon perusteita osoitteessa http://www.oph.fi/download/162241_musiikkialan_pt_01082015.pdf

2.3.11 Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen (vain ammatillisessa peruskoulutuksessa)

Tämän opintojakson osalta sovelletaan tarpeen tullen Opetushallituksen vahvistamia tutkinnon perusteita osoitteessa http://www.oph.fi/download/162241_musiikkialan_pt_01082015.pdf

2.3.12 Yrityksessä toimiminen (vain ammatillisessa peruskoulutuksessa)

Tämän opintojakson osalta sovelletaan tarpeen tullen Opetushallituksen vahvistamia tutkinnon perusteita osoitteessa http://www.oph.fi/download/162241_musiikkialan_pt_01082015.pdf

2.3.13 Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvia tutkinnon osia - Sotilasmusiikkikoulutus

Koulutus toteutetaan yhteistyössä Puolustusvoimien Varusmiessoittokunnan kanssa. Tutkinnon osan suorittaminen edellyttää, että opiskelija tulee hyväksytyksi Varusmiessoittokuntaan.

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- harjoittelee sotilassoittokunnan ohjelmistoa sekä ylläpitää ja esittää ohjelmistoa vastaanottaen palautetta
- soittaa sotilasmusiikin tyylikausien tai -lajien ominaispiirteiden mukaisesti
- soittaa sujuvasti nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta
- tuntee ja osaa toteuttaa musiikillisen ilmaisun yleisimpiä merkitsemistapoja
- osallistuu kuviomarssikoulutukseen
- esiintyy työtehtävien ja kokoonpanojen vaatimusten mukaisesti

Osaamisen arviointi

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Työtehtävien ja kokoonpanojen vaatimusten mukainen esiintyminen	toteuttaa esityksen etukäteen sovitun mukaisesti	esiintyy työtehtävien ja kokoonpanojen vaatimusten mukaisesti	esiintyy vakuuttavasti ja laadukkaasti työtehtävien ja kokoonpanojen mukaisella tavalla
Työkokonaisuuden toteuttaminen, itsenäisyys ja vastuullisuus	noudattaa työohjeita, työaikoja, sopimuksia sekä neuvottelee poikkeamista	tekee annetut tehtävät omatoimisesti ja huolehtii työtehtävistään alusta loppuun ja vastaa omasta työosuudestaan	tekee omalla vastuullaan omatoimisesti muitakin kuin annettuja työtehtäviä
Itsearviointi	arvioi työskentelyään suhteessa tavoitteisiin.	arvioi työskentelyään suhteessa tavoitteisiin sekä muuttaa toimintaansa ohjeiden mukaisesti.	arvioi ja kehittää omaa toimintaansa ottaen vastaan palautetta ja pyrkii työssään yhä parempaan laatuun.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Oman osuuden soittaminen/laulaminen esiintymis- ja/tai äänitilanteessa ja oman pääinstrumentin hallinta	esittää osuutensa ennalta harjoitetun mukaisesti	esittää osuutensa ennalta harjoitetun mukaisesti ottaen huomioon musiikin tyyli-lajin	esittää osuutensa tyyli-lajin mukaisesti lyhyelläkin valmistautumisajalla
	esittää harjoitellun ohjelmiston instru-	hallitsee instrumenttinsa esiintymis- ja/tai	hallitsee instrumenttinsa ja esitettävän

	mentillaan esiintymis- ja/tai äänitystilanteessa	äänitystilanteessa	ohjelmiston esiintymis- ja/tai äänitystilanteessa
	reagoi yhtyeen jäsenen tai johtajan antamiin viitteisiin	reagoi yhtyeen jäsenen tai johtajan antamiin viitteisiin työtehtävään soveltaen	reagoi yhtyeen jäsenen tai johtajan antamiin viitteisiin joustavasti tilanteeseen soveltuvalla tavalla

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Työskentely nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta	työskentelee nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta ohjeiden mukaan	työskentelee nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta	työskentelee sujuvasti ja ammattitaitoisesti nuottien ja muun esitysmateriaalin pohjalta
Kulttuurisen tiedon käyttäminen työskentelyssä	työskentelee musiikin lajin mukaisesti ohjeiden mukaan.	työskentelee musiikin lajin ja tyylin mukaisesti.	työskentelee musiikin lajin ja tyylin mukaisesti ja tuo luontevasti esiin tyyllilajin ominaispiirteitä.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Vuorovaikutus ja yhteistyö yleisön, muiden esittäjien ja työyhteisön kanssa	esiintyy reagoiden muiden esittäjien viestintään	esiintyy ottaen huomioon muut esittäjät ja yleisön	esiintyy vuorovaikutuksessa muiden esittäjien kanssa ottaen huomioon yleisön
	työskentelee ohjatusti ennakkosuunnitelmien mukaisesti työtehtävien vaatimusten mukaan	työskentelee esitettävän musiikin työtehtävien vaatimusten mukaan	työskentelee esitettävän musiikin työtehtävien vaatimusten mukaan luontevasti ja joustavasti
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa ohjattuna työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiohjeita toimien siten, että ei aiheuta vaaraa itselleen tai muille	noudattaa työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiohjeita ja ottaa huomioon työyhteisön jäsenten ja työympäristön turvallisuuden	noudattaa työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiohjeita ja pyrkii toiminnallaan edistämään työturvallisuutta
	selviytyy työtehtävästä mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta.	toimii työtehtävässä luontevasti mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta.	toimii työtehtävässä luontevasti ja mahdollinen esiintymisjännitys on hallinnassa.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa toimimalla muusikon tehtävissä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Ammattiosaamisen näyttönä tutkinnon suorittaja toimii soittajana sotilassoittokunnassa harjoitellen sotilassoittokunnan ohjelmistoa sekä soittaen sotilasmusiikin tyylikausien tai -lajien ominaispiirteiden mukaisesti.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla.

2.3.14 Tutkinnon osa vapaasti valittavista tutkinnon osista (vain ammatillisessa peruskoulutuksessa)

Tämä voi sisältää tutkinnon osia (5–15 osp) vapaasti valittavista tutkinnon osista (luku 2) kohtien 4.1–4.5 mukaisesti.